

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Міжнародного
європейського університету
від «29» лютого 2024 № 3

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора Міжнародного
європейського університету
від « 29 » лютого 2024 № 14-ОД

ПОЛІТИКА ЕТИКИ ДОСЛІДЖЕНЬ МІЖНАРОДНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Київ – 2024

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

ЗМІСТ

Преамбула	3
1. Сфера застосування та визначення	3
2. Зобов'язання університету.....	4
2.1. Загальні положення.....	4
2.2. Вимоги до організації і проведення досліджень.....	4
2.3. Повага до гідності, прав та добробуту усіх учасників дослідження.....	5
2.4. Соціальна відповідальність, відкритість і прозорість досліджень....	6
2.5. Підтримка культури етичного проведення досліджень через освіту і навчання.....	6
2.6. Забезпечення суворого процесу етичної перевірки	7
2.7. Захист прав співробітників і здобувачів освіти як учасників наукового дослідження	7
3. Зобов'язання співробітників університету	7
4. Санкції за порушення етики наукових досліджень Університету.....	10
5. Процедура оскарження рішення про відмову дозволу на дослідження	10

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

ПРЕАМБУЛА

Міжнародний європейський університет (далі – Університет) прагне захищати гідність, права та добробут усіх учасників дослідження (незалежно від того, чи є вони учасниками, третіми особами чи співробітниками та студентами), а також сприяти дотриманню високих етичних стандартів дослідження. Університет досягає цього шляхом:

- сприяння культурі в Університеті, яка охоплює принципи, викладені в цій політиці та в законодавстві для захисту прав, гідності та добробуту тих, хто залучений до досліджень;
- надання вказівок з етики, які передають нормативні вимоги та передову практику, а також пропонування постійної підтримки та навчання персоналу та студентів для дотримання високих етичних стандартів; і
- підтримання процесу перегляду, який піддає дослідження до рівня перевірки, пропорційного ризику заподіяння шкоди чи негативного впливу.

Метою цієї політики є встановлення обов'язків і вимог до етичної перевірки досліджень Міжнародного європейського університету.

Цю політику слід розглядати в поєднанні з Університетським Кодексом корпоративної етики та академічної доброчесності науково-педагогічних, наукових, інших працівників та здобувачів вищої освіти Міжнародного європейського університету, політика відображає принципи та зобов'язання, викладені в Етичному кодексі ученого України, затвердженому Національною академією наук України.

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Ця політика поширюється на всіх співробітників і здобувачів вищої освіти Міжнародного європейського університету, які проводять дослідження, незалежно від того, чи проводяться дослідження на території Університету чи з використанням його можливостей. Очікується, що треті сторони (наприклад, співробітники інших закладів, які працюють зі здобувачами Міжнародного європейського університету або на території університету) дотримуються етичних стандартів проведення досліджень Університету.

В трактуванні сфери застосування цієї політики ми спираємося на поняття «досліджень», встановлене нормативними документами.

В Етичному Кодексі Ученого України визначено, що «...наукове дослідження – це процес отримання нового знання...». Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» визначено, що «...основними видами наукової діяльності є фундаментальні та прикладні наукові дослідження; ...прикладні наукові дослідження спрямовані на

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

одержання і використання нових знань для практичних цілей. Результатом прикладних наукових досліджень є нові знання, призначені для створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, конкретні пропозиції щодо виконання актуальних науково-технічних та суспільних завдань».

2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Загальні положення

Міжнародний європейський університет *прагне* забезпечити, умови для проведення дослідницької діяльності із залученням людей, персональних даних та/або регламентованих матеріалів і процедур за яких Університет:

- поважає гідність, права та добробут усіх учасників дослідження;
- мінімізує ризик для учасників, дослідників і третіх осіб;
- належним чином керує персональними даними;
- має на меті максимізувати суспільну вигоду від досліджень.

Університет *вимагає*, щоб усі, хто проводить такі дослідження, дотримувалися зобов'язань Університету проводити дослідження з дотриманням високих етичних стандартів і домагалися етичної перевірки та схвалення таких досліджень; розуміти причини та повною мірою брати участь у процесі перевірки етики (незалежно від того, згідно з процедурами університету чи уповноваженими органами) і виконувати свої моральні та юридичні обов'язки щодо прав і добробуту учасників.

2.2. Вимоги до організації і проведення досліджень

Університет *прагне* забезпечити, щоб дослідження, які проводяться на його території або його співробітниками чи здобувачами освіти, проводилися з дотриманням високих етичних стандартів.

Університет виконує це зобов'язання через такі вимоги:

- планування та проведення досліджень мають відбуватися таким чином, щоб продемонструвати підзвітність та якість;
- встановлення відповідних стандартів для проведення досліджень, які відповідають чинному законодавству та передовій практиці;
- виявлення та перегляд, пропорційно до рівня ризику, усіх досліджень із залученням людей, персональних даних та/або регламентованих матеріалів і процедур, за винятком випадків, коли етичні стандарти цього дослідження більш належним чином забезпечені іншою

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

визнаною процедурою схвалення, наприклад, Національною службою здоров'я;

- забезпечення відповідності дослідження чинним законодавчим вимогам;
- сприяння прозорості досліджень шляхом: заохочення реєстрації досліджень, очікування від дослідників, що вони прагнуть опублікувати свої результати відповідно до поточної найкращої практики та умов фінансування, а також очікуючи, що дослідники будуть максимально прозорими, коли діляться результатами дослідження з іншими, наприклад, роблячи це зрозуміло, чи результати були рецензовані експертами.

2.3. Повага до гідності, прав та добробуту усіх учасників дослідження

Університет *прагне* забезпечити, щоб усі дослідження сприяли суспільному благу, а також поважали гідність, права та благополуччя співробітників і студентів, які проводять дослідження, учасників дослідження та третіх осіб (до яких можуть входити члени сім'ї, опікуни чи ширша спільнота).

Університет виконує це зобов'язання через:

- забезпечення того, щоб будь-який ризик несприятливого впливу на людей, прямо чи опосередковано в результаті участі в дослідницькому проекті, був переважений перевагами;
- уникнення або зведення до мінімуму шкоди людям, залученим до дослідження або постраждалим від нього, за допомогою надійної методології дослідження та раннього виявлення та зваженої оцінки ризику;
- вимоги щодо повної поінформованості людей про мету та передбачуване можливе використання дослідження, що передбачає їхню участь і детальну інформацію про будь-які ризики (якщо відповідна комісія з питань етики прямо не схвалить інше);
- забезпечення офіційної та добровільної реєстрації учасниками своєї згоди на участь у такому дослідженні та можливості відмовитися від участі в будь-який час без негативних наслідків;
- збереження конфіденційності інформації, наданої учасниками, і, у відповідних випадках, їх анонімності.

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

2.4. Соціальна відповідальність, відкритість і прозорість досліджень

Університет *прагне* забезпечити лідерство у сфері етичного проведення досліджень і відкрито брати участь у дискусіях щодо напрямів дослідження та вдосконалення практики в цій галузі.

Університет виконує це зобов'язання:

- сприяння та участь у розгляді питань, які дослідження можуть поставити перед суспільством;
- тісна співпраця з відповідними групами академічної спільноти та державними установами, щоб бути в курсі подій і робити внесок у національну політику України, гідне представництво національних інтересів в міжнародному науковому просторі, розвивати і поширювати стандарти належної практики;
- підтримання відкритих і прозорих процедур, пов'язаних з проведенням та переглядом досліджень.

2.5. Підтримка культури етичного проведення досліджень через освіту і навчання

Університет *прагне* культивувати та підтримувати етичне проведення досліджень серед співробітників і здобувачів освіти шляхом навчання, щоб озброїти їх навичками розпізнавати потенційні ризики та інформування про відповідну політику та процедури Університету, а також про обов'язки дослідників. Для забезпечення цього Університет виконує свої зобов'язання згідно з відповідним національним і міжнародним законодавством.

Університет виконує це зобов'язання через:

- ефективне донесення стандартів і політики Університету до співробітників і здобувачів освіти, які беруть участь у дослідженнях;
- сприяння поінформуванню про передову практику через освіту та навчання;
- забезпечення відповідної підготовки для тих, хто проводить дослідження за участю людей, особистих даних та/або регламентованого матеріалу, а також для осіб, відповідальних за етичну перевірку таких досліджень, щоб знання та навички були актуальними;
- створення середовища відкритості та цілісності, яке заохочує співпрацю та раннє повідомлення про потенційні ризики чи проблеми.

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

2.6. Забезпечення суворого процесу етичної перевірки

Університет *прагне* забезпечити компетентний, суворий процес етичної перевірки, керований зовнішнім контролем, який є пропорційним потенційному ризику, і, якщо виявлено високий ризик, оцінює цей ризик у порівнянні з користю для суспільного блага.

Університет виконує це зобов'язання через:

- розмежування досліджень, які вимагають зовнішньої оцінки та досліджень із низьким рівнем ризику для «легкого» прискореного перегляду від тих дослідницьких проєктів, які вимагають подальшої перевірки комісією з етики, а також надання дослідникам керівництва та підтримки через відповідний процес перегляду;
- залучення до процесу перегляду етики досліджень осіб, які є незалежними від Університету або більше не беруть участі в дослідженнях, а також тих, хто все ще активно працює в дослідницьких сферах, поданих на розгляд комісії, що відображає інтереси дослідників, учасників та третіх осіб;
- регулярний перегляд ефективності процесу перевірки з питань етики, включаючи склад комісії з її перевірки.

2.7. Захист прав співробітників і здобувачів освіти як учасників наукового дослідження

Університет надає своїм співробітникам і здобувачам освіти такий же захист, як і всім іншим учасникам. Співробітники та здобувачі можуть бути запрошені до участі в дослідженнях, які проводяться в Університеті, але їхня участь має бути цілком добровільною, вони можуть відмовитися в будь-який час, і їхня участь або рішення не брати участі жодним чином не вплине на їх працевлаштування чи академічну оцінку. Зазвичай прийнятно запрошувати здобувачів освіти взяти участь у навчальних вправах, однією з головних цілей яких є навчити їх проводити власні дослідження.

3. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СПІВРОБІТНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Усі члени Університету несуть відповідальність за те, щоб їхня робота проводилася відповідно до зобов'язань щодо дослідження, викладених у Стратегії розвитку Університету, Кодексі корпоративної етики та академічної доброчесності науково-педагогічних, наукових, інших працівників та здобувачів вищої освіти, а також усіх політик, які є частиною умови працевлаштування та навчання.

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

Недотримання цієї політики може призвести до невиконання оцінюваної роботи; призупинення дослідження, дослідницьких проєктів та/або фінансування від спонсорів дослідження; або до неможливості опублікувати його результати. Робота, яка виконується з навмисним порушенням рішень комісії з питань біоетики або з навмисним ігноруванням процесу перевірки з питань етики, не підпадає під дію домовленостей Університету про компенсацію.

Вчена рада

Вчена рада відповідає за формування і перегляд політики Університету, яка сприяє відповідальному проведенню наукових досліджень і за виконання відповідних нормативних вимог.

Науково-методична Рада

Науково-методична рада відповідає оперативні механізми та процедур реалізації політики університету, яка сприяє відповідальному проведенню наукових досліджень, з дотриманням відповідних нормативних вимог.

Департамент забезпечення якості освіти

Є головним адміністративним підрозділом Університету, який підпорядковується Президенту Університету та несе загальну відповідальність за контроль етичної поведінки та за дотриманням Університетом урядової політики та законодавства з питань якості освіти.

Проректор з наукової роботи

Проректор з наукової роботи призначається Ректором для забезпечення керівництва всіма питаннями, пов'язаними з дослідженнями, і тісно співпрацює з колегами з Університету, щоб створити середовище, сприятливе для провідних світових прикладних досліджень та ініціативних досліджень. Проректор з наукової роботи очолює Науково-методичну Раду (якій підпорядковується Комісія з питань біоетики досліджень університету) і проводить консультації з Департаментом забезпечення якості освіти щодо етичних питань і питань відповідності, що мають ширше значення для Університету.

Навчально-науковий департамент організації освітнього процесу

Директор Навчально-наукового департаменту організації освітнього процесу несе відповідальність за управління та затвердження своїм підрозділом наукових керівників кваліфікаційних наукових досліджень здобувачів освіти, включаючи просування наукової політики в освітній процес.

<i>Політика етики досліджень Міжнародного європейського університету</i>	ПОЛОЖЕННЯ
	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

Департаменту організації наукової діяльності

Директор департаменту організації наукової діяльності забезпечує керівництво в Університеті, важливим елементом якого є просування найвищих етичних стандартів у плануванні, проведенні та звітності про дослідження.

Навчально-наукові інститути (ННІ)

Директори навчально-наукових інститутів несуть відповідальність за просування найвищих етичних стандартів у плануванні, проведенні та звітності про дослідження, які проводяться у підпорядкованих їм навчально-наукових інститутах.

Завідувачі кафедр несуть відповідальність перед директорами ННІ за забезпечення дотримання цієї політики персоналом і здобувачами освіти, підпорядкованих їх кафедр і закріплених на ними освітніх програм, та за ефективний місцевий нагляд за науково-дослідницькою діяльністю ННІ, включаючи схвалення заявок, поданих до комісії з питань біоетики досліджень університету.

Комісія з питань біоетики досліджень

Університетська комісія з питань біоетики досліджень несе загальну відповідальність за процес етичної перевірки досліджень в Університеті. Комісія звітує перед Науково-методичною радою і рекомендує у разі потреби зміни до цієї політики, повноважень, визначених у статуті Університету, а також складу його членів і підкомітетів.

Дослідницькі лабораторії кафедр, клінічних баз

Дослідницькі лабораторії кафедр, клінічних баз Університету відповідають за сприяння відповідальному проведенню досліджень і дотриманню нормативних вимог і вимог до фінансування досліджень через інформацію та консультації, навчання, розробку політики, клінічні випробування та підтримку управління дослідженнями. Завдяки своїй команді з управління, етики та забезпечення досліджень дослідницькі лабораторії сприяють дотриманню на індивідуальному та інституційному рівнях усіх нормативних актів, які регулюють дослідження за участю людей, зразків людей і персональних даних.

Дослідницькі лабораторії кафедр, клінічних баз Університету надають консультації, керівництво та навчання з цього приводу, а також нагляд за управлінням дослідженнями.

Співробітники та здобувачі освіти

Університет очікує, що всі, хто залучений до досліджень із залученням людей, особистих даних та/або регламентованих матеріалів і процедур, будь то співробітники чи здобувачі освіти, візьмуть особисту відповідальність за ознайомлення з політикою, професійними рамками, стандартами, зобов'язаннями та відповідним законодавством, які застосовувати до своїх досліджень і підтримувати такі знання в актуальному стані.

Наукові керівники повинні допомагати своїм студентам ознайомитися з цією та іншими політиками та процедурами університету, що мають відношення до виконання студентським проектом, і надавати або спрямовувати студента на конкретні поради, навчання та керівництво.

4. САНКЦІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ ЕТИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ УНІВЕРСИТЕТУ

Університет розглядає як дуже серйозну проблему будь-яке порушення цієї політики або будь-яке порушення затверджених умов проекту. Це може призвести до дисциплінарних стягнень, які можуть включати звільнення дослідників та відрахування здобувачів освіти з Університету. За відповідних обставин Комісія з питань біоетики університету має повноваження відповідно до нормативних актів відмовляти, призупиняти або відкликати схвалення дослідження в рамках дисциплінарного провадження чи іншим чином.

Подібним чином представник спонсора може призупинити або відкликати спонсорство дослідження, що відповідає законодавству України стосовно досліджень у сфері охорони здоров'я та соціальної допомоги.

5. ПРОЦЕДУРА ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ПРО ВІДМОВУ ДОЗВОЛУ НА ДОСЛІДЖЕННЯ

Порядок розгляду скарг, отриманих комісією з біоетики, затверджений в [Положенні про комісію з питань біоетики](#), пояснює процес розгляду скарг, що виникають у результаті клінічних досліджень.

Університетська процедура пояснює процес управління скаргами, щодо досліджень. Підозрювану неналежну поведінку під час дослідження слід розглядати та повідомляти, як зазначено в [Положенні про комісію з питань етики та академічної доброчесності](#).